

16. februar 2018

Kommenteret høringsnotat

Høringsnotat med kommentarer vedrørende forslag til lov om udstedelse af NemID med offentlig digital signatur til fysiske personer og til medarbejdere i juridiske enheder

Indledning

Lovforslaget har været i høring i perioden fra den 1. december 2017 til den 4. januar 2018. Lovforslag, høringsbrev og høringslisten er offentliggjort på Høringsportalen.dk.

Finansministeriet kan henvise til høringssvarene for en fuldstændig gengivelse af synspunkter indgivet under høringen. De væsentligste bemærkninger fra de hørte eksterne parter gennemgås og kommenteres nedenfor.

Følgende eksterne høringsparter har fremsendt bemærkninger til udkastet til lovforslaget: Lagmandens kontor, Færøerne, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i Grønland, LOS – de private sociale tilbud, IT-Politisk forening og Advokatrådet

Følgende eksterne høringsparter har oplyst, at de ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslaget: Datatilsynet, Institut for Menneskerettigheder, og Folketingets Ombudsmand.

Efter høringen har det videre arbejde med lovforslaget givet anledning til både at foretage indholdsmæssige ændringer samt foretage konsekvensrettelser og justeringer af lovteknisk og korrekturmæssig karakter.

Der er blandt andet tale om følgende ændringer:

- Lovforslaget er ændret til også at omfatte udstedelsen af NemID til virksomheders medarbejdere, jf. § 1, stk. 1 og § 4, stk. 2.
- Der er indføjet en bestemmelse (§ 2), der fastslår, at kompetencen til at udstede NemID til fysiske personer ved fysisk fremmøde kan delegeres til juridiske enheder (registreringsenheder).
- Der er indføjet en bestemmelse (§ 3), der fastslår, at forvaltningsloven og offentlighedsloven finder anvendelse på afgørelser truffet af den udpegede private virksomhed og af registreringsenhederne.

På den baggrund har lovforslaget været i høring igen i perioden fra den 9. februar til den 16. februar.

Følgende eksterne høringssvar har fremsendt bemærkninger: Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i Grønland. Bemærkningerne svarer til de fremsendte i første høring, hvorfor Finansministeriet henviser til nedenstående kommentarer til bemærkningerne.

Følgende eksterne høringssvar har oplyst, at de ikke har bemærkninger til udkastet til lovforslaget: Datatilsynet, Finansrådet.

Finansministeriet kan henvise til høringssvarene for en fuldstændig gengivelse af synspunkter indgivet under høringen. Høringssvarene har ikke givet anledning til ændringer af lovforslaget, og der henvises i øvrigt til nedenstående kommentarer til bemærkningerne.

Bemærkninger til lovforslaget

Lagmandens Kontor, Færøerne

Lagmandens Kontor vurderer, at sagsområdet er overgået til færøerne, og at der således ikke er tale om et fællesanliggende, der varetages af rigsmyndighederne. Derfor bør lovforslaget ikke gælde for Færøerne.

Lagmandens Kontor bemærker, at der er færinger med bopæl på Færøerne, som i dag ikke har et personnummer, men som af forskellige årsager kan have behov for at få udstedt NemID.

Lagmandens Kontor foreslår derfor, at der indsættes en hjemmel til, at ministeren for offentlig innovation efter aftale med Færøernes Landsstyre kan bestemme, at NemID kan udstedes til personer bosiddende på Færøerne, og at kravet om identifikation med personnummer i den forbindelse kan fraviges.

Kommentar

Finansministeriet har noteret sig, at Lagmandens Kontor oplyser, at der er tale om et sagsområde, der ikke hører til fællesanliggender, som varetages af rigsmyndighederne. Sagsområdet anses derfor som overgået til færøerne, hvorfor loven ikke skal gælde på Færøerne.

For så vidt angår ønsket om, at der tilvejebringes hjemmel til, at kravet om personnummer i forbindelse med udstedelse af NemID kan fraviges, kan det oplyses, at det som nævnt i lovbemærkningerne ikke er hensigten med loven at ændre den eksisterende praksis for udstedelse af NemID, hvorefter det er en forudsætning for at få udstedt NemID, at vedkommende har et personnummer.

NemID-løsningen er baseret på personnumre med henblik på at sikre entydig identifikation af personer i den digitale forvaltning. Langt de fleste offentlige

systemer er i dag baseret på entydig identifikation via personnumre. Det vil kræve ændringer af såvel NemID-løsningen som alle offentlige løsninger, hvis NemID skulle udstedes til personer uden personnummer. Det vil derfor være forbundet med betydelige økonomiske omkostninger at bryde med denne praksis. Krav om personnummer er således en identifikations- og systemmæssig forudsætning for den eksisterende NemID-løsning og vil derfor ikke kunne fraviges.

For så vidt angår tildeling af personnummer kan det oplyses, at reglerne herfor er fastlagt i CPR-loven (lovbekendtgørelse nr. 646 af 2. juni 2017 af lov om Det Centrale Personregister), der hører under Økonomi- og Indenrigsministeriet. Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at efter CPR-loven tildeles personnumre ved folkeregistrering (bopælsregistrering) her i landet på grund af fødsel eller tilflytning fra udlandet. Herudover kan visse danske myndigheder tildele såkaldte administrative personnumre til brug for myndighedens sagsbehandling, f.eks. af SKAT. Økonomi- og Indenrigsministeriet har oplyst, at folkeregistrering på Færøerne er et færøsk særansvar, således at CPR-loven ikke kan sættes i kraft for Færøerne. Færøerne har deres eget folkeregistreringssystem.

For så vidt angår selve adgangen til at få udstedt NemID på Færøerne kan det oplyses, at dette ønske er indgået i arbejdet med grænsehindre inden for rigsfællesskabet, og at det daværende Social- og Indenrigsministerium i den forbindelse forestod et arbejde bl.a. med at udrede mulighederne for at oprette en såkaldt registreringsenhed på Færøerne, der kan udstede NemID til personer med et dansk administrativt personnummer.

Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyser i den forbindelse, at det daværende Social- og Indenrigsministerium den 15. september 2016 sendte et brev til Landsstyremrådet for Sundhed og Indenlandsanliggender, hvori der bl.a. er foreslået en løsningsmodel for at tilvejebringe adgang til udstedelse af NemID på Færøerne til de færinger, der har fået tildelt et dansk administrativt personnummer af en dansk myndighed til brug for myndighedens varetagelse af myndighedens sagsbehandling. Der er foreslået en løsningsmodel, hvor Færøerne - i lighed med den model for udstedelse af NemID, der er tilvejebragt i Grønland - varetager opgaven med at udstede NemID på Færøerne, og hvor medarbejdere i et antal færøerske kommuner får til opgave at udstede NemID. Økonomi- og Indenrigsministeriet oplyser, at det i oktober 2017 ift. arbejdet med grænsehindre indenfor rigsfællesskabet er blevet oplyst fra Færøerne, at der fortsat pågår overvejelser på Færøerne om den foreslåede løsningsmodel.

Udstedelse af NemID til færinger baseret på OCES-personcertifikatpolitikken vil foregå på samme måde som i dag. Hvis en færing har et administrativt personnummer kan NemID alene blive udstedt ved personligt fremmøde hos en registreringsenhed. Færøerne kan, såfremt de ønsker det, indgå aftale med Nets DanID A/S om at etablere registreringsenheder til udstedelse af NemID på Færøerne.

Lovforslaget vil blive ændret, så det fremgår, at loven ikke gælder for Færøerne.

2.2 , Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i Grønland

Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i Grønland ønsker, at lovforslaget skal indeholde en anordningsmulighed for Grønland, og at loven kan sættes i kraft i Grønland samtidig med lovens ikrafttrædelse.

Kommentar

Finansministeriet har noteret sig, at Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke i Grønland ønsker, at lovforslaget skal indeholde en anordningsmulighed for Grønland

Det er som nævnt i lovbemærkningerne ikke hensigten med loven at ændre den eksisterende praksis for udstedelse af NemID. Den hidtidige aftalebaserede tilgang for udstedelse af NemID med offentlig digital signatur til fysiske personer (NemID) i Grønland baseret på OCES-personcertifikatpolitikken vil derfor fortsat være gældende.

Lovforslaget vil blive ændret, så det fremgår, at loven ikke gælder for Grønland, men at loven vil kunne sættes i kraft i Grønland ved kongelig anordning.

2.3 Advokatrådet

Advokatrådet bemærker, at afgørelser om at afslå at udstede eller genåbne NemID, eller spærre NemID må betragtes som ganske indgribende afgørelser, hvorfor afgørelser herom ud fra proportionalitetshensyn må have undtagelsens karakter. Advokatrådet påpeger, at der gælder en særlig vejledningspligt, som bl.a. indebærer, at forvaltningsmyndigheder må sikre sig, at de er i stand til at forstå, og blive forstået af udlændinge, hvorfor advokatrådet mener, at det er problematisk at der i lovforslaget står, at der kan meddeles afslag "af sproglige eller forståelsesmæssige årsager".

Kommentar

Finansministeriet skal bemærke, at lovforslaget ikke ændrer på forvaltningsloven og de forvaltningsretlige principper, herunder på vejledningspligten. Det er desuden ikke hensigten med lovforslaget at ændre de gældende krav til udstedelse af NemID. Kravene til udstedelse af NemID fremgår i dag af certifikatpolitikken for OCES-personcertifikater og NemID-reglerne. Finansministeriet bemærker desuden, at såfremt en borger får afslag på udstedelse af NemID, skal borgeren betjenes på anden vis af fx kommunen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.4. IT-politisk forening

IT-Politisk forening bemærker, at borgeren skal afgive samtykke til behandling af personoplysninger i forbindelse med udstedelse af NemID, og sætter spørgsmål

ved frivilligheden i afgivelsen af dette samtykke, da NemID benyttes til en lang række obligatoriske selvbetjeningsløsninger.

IT-Politisk forening anbefaler, at lovforslaget udvides, så det regulerer behandlingen af personoplysninger ved udstedelse af NemID og brug af NemID i forbindelse med offentlig digital selvbetjening, og at NemID løsningen opfylder garantier for beskyttelse af den registreredes rettigheder i overensstemmelse med Databeskyttelsesforordningen.

Kommentar

Lovforslaget har netop til hensigt at skabe klare lovgivningsmæssige rammer for ansvar og rettigheder i forhold til NemID, fordi NemID har fået en betydelig udbredelse blandt andet via de obligatoriske selvbetjeningsløsninger.

Behandlingen af personoplysninger i forbindelse med udstedelsen og anvendelsen af NemID skal overholde det gældende persondataretlige lovgrundlag, herunder databeskyttelsesforordningen.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.

2.5 LOS – De private sociale tilbud

LOS bemærker, at deres medlemmer ofte oplever udfordringer med borgere, der på grund af deres psykiske eller fysiske væsentligt nedsatte funktionsevne har vanskeligt ved at administrere brugen af NemID. Herudover henviser LOS til, at både fuldmagtsløsning og brug af værgemål kun løser udfordringen, såfremt de enkelte myndigheder tilbyder en sådan løsning.

Kommentar

Finansministeriet anerkender, at det kun er muligt at anvende fuldmagtsløsning og værgemål, såfremt dette tilbydes af den enkelte løsning. Det er ikke en del af lovforslaget at regulere myndighedernes anvendelse af en fuldmagtsløsning og håndtering af værgemål.

Bemærkningerne giver ikke anledning til ændringer af lovforslaget.